

This question paper contains 3 printed pages]

**HB—107—2026**

**FACULTY OF HUMANITIES**

**B.A. (First Year) (First Semester) EXAMINATION**

**APRIL/MAY, 2026**

**PHILOSOPHY**

**Paper-II**

**(Problems of Philosophy)**

**(Thursday, 9-4-2026)**

**Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon**

*Time— Two Hours*

*Maximum Marks—50*

*N.B. :— (i) Attempt all questions.*

*(ii) All questions carry equal marks.*

*(i) सर्व प्रश्न सोडवा.*

*(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.*

1. Explain in detail how many sources of knowledge are described in Nyaya Darshan ? 10

न्याय दर्शनात ज्ञानाचे किती प्रमाणे सांगितली आहेत. हे सविस्तर स्पष्ट करा.

*Or*

**(किंवा)**

Explain the theory of causation by Hume.

ह्युमची कारणविषयक कल्पना स्पष्ट करा.

**P.T.O.**

2. Explain 'Coherence theory of truth' according to the Western Philosophy. 10

पाश्चात्य तत्त्वज्ञानातील सत्यत्वाची सुसंवादी उपपत्ती सविस्तर स्पष्ट करा.

*Or*

(किंवा)

Explain the concept of 'Change' according to Parmenides.

पार्मेनाईडीसच्या मतानुसार परिवर्तनवादी संकल्पना स्पष्ट करा.

3. Describe empiricism in Western notion. 10

पाश्चात्य दर्शनातील अनुभववादाचा वर्णन करा.

*Or*

(किंवा)

Describe the theory of Asatkaryavada.

'असत्कार्यवादाची' संकल्पना विशद करा.

4. Discuss the Sankhya's concept of truth. 10

सांख्याची 'सत्य' संकल्पना चर्चा करा.

*Or*

(किंवा)

Explain the concept of 'change' in the view of Buddha.

बौद्धांच्या दृष्टिकोणातून परिवर्तन संकल्पना स्पष्ट करा.

5. Write short notes on (any two) :

10

- (i) Explain in short theory of knowledge in Rationalism
- (ii) Pragmatic theory of truth
- (iii) Concept of Pratityasamutpada
- (iv) Kshanbhangvada.

कोणत्याही दोनवर संक्षिप्त टिपा लिहा :

- (i) 'बुद्धीवाद' हा ज्ञानसिद्धान्त थोडक्यात स्पष्ट करा
- (ii) सत्यविषयक व्यावहारिक सिद्धांत
- (iii) प्रतीत्यसमुत्पादाची संकल्पना
- (iv) क्षणभंगवाद.